

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1233/2021
23.11.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић чланова већа, у ванпарничном поступку предлагача АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ВВ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., ИИ из ..., ЈЈ из ..., КК из ..., ЛЛ из ... и ЉЉ из ..., Република ..., чији је заједнички пуномоћник Драгица Медаревић, адвокат из ..., против противника предлагача Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво и Града Новог Пазара, кога заступа Градско правобранилаштво, ради одређивање накнаде за национализовану имовину, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Новом Пазару Гж 145/20 од 15.12.2020. године, у седници одржаној 23.11.2022. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија предлагача изјављена против решења Вишег суда у Новом Пазару Гж 145/20 од 15.12.2020. годин.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев противника предлагача за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Решењем Основног суда у Новом Пазару Р1 42/19 од 27.12.2019. године, исправљеног решењем истог суда Р1 42/19 од 17.01.2020. године, ставом првим и другим изреке одређена је накнада за национализовано земљиште и то кп. бр. .../..., површине 219 м² (које чини садашњу кп. бр. .../... у површини од 193 м² и кп. бр. ... у површини од 26 м²) и кп. бр. .../..., површине 73 м² (која чини садашњу кп. бр. .../... у површини од 13 м² и кп. бр. ... у површини од 60 м²) све КО ..., ранијег корисника ММ у износу од 13.811.600,00 динара и обавезан је противник предлагача Република Србија да потомцима пок. ММ овде предлагачима исплати појединачно наведене новчане износе са законском затезном каматом од 27.12.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован предлог предлагача којим су тражили да се обавезе противник предлагача Град Нови Пазар да солидарно са противником предлагачом Републиком Србијом исплати предлагачима износе наведене у ставу другом изреке. Ставом четвртим изреке утврђено је да је повучен предлог предлагача којим су тражили да им се утврди накнада за објекте који су се налазили на кп. бр. .../...

и на кп. бр. .../... КО Ставом петим изреке, обавезан је противник предлагача Република Србија да предлагачима на име трошкова поступка плати 1.453.782,00 динара.

Решењем Вишег суда у Новом Пазару Гж 145/20 од 15.12.2020. годин, ставом првим изреке, преиначено је првостепено решење у ставу првом, другом и петом изреке, тако што је одбијен предлог предлагача којим су тражили да се одреди накнада за национализовано земљиште и то кп. бр. .../..., површине 219 м2 (које чини садашњу кп. бр. .../... у површини од 193 м2 и кп. бр. ... у површини од 26 м2) и кп. бр. .../..., површине 73 м2 (која чини садашњу кп. бр. .../... у површини од 13 м2 и кп. бр. ... у површини од 60 м2) све КО ..., ранијег корисника ММ у износу од 13.811.600,00 динара и да се обавеже противник предлагача Република Србија да потомцима пок. ММ исплати појединачно наведене новчане износе са законском затезном каматом од 27.12.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом трећим изреке одбијена је жалба предлагача и потврђено решење првостепеног суда у ставу трећем изреке.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, предлагачи су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Противници предлагача су дали одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијаног решења на основу члана 408. у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 18/20), а сходно члану 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нису учињене ни битне повреде одредаба поступка на које се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Одељења за финансије Народног одбора општине Нови Пазар бр. 981 од 16.01.1960. године (постало правноснажно 03.03.1960. године) национализовано је сво изграђено и неизграђено грађевинско земљиште, које се налази у ужем грађевинском реону Града Новог Пазара, између осталог и катастарске парцеле број .../... и .../..., власништво ММ, чија је укупна површина 292 м2. Након првог премера из 1952. године вршене су промене у поседовном листу и то .../... и .../..., а обновом премера за Град Нови Пазар 2011. године од наведених катастарских парцеле настале катастарске парцеле број ..., ..., ..., .../... и Стара катастарска парцела број .../... површине 219 м2 тренутно чини постојећу катастарску парцелу број .../..., чији су корисници Град Нови Пазар са уделом од 521707/58994 и још 33 сукорисника у површини од 193 м2 и тренутно постојећу катастарску парцелу број ... која представља јавну својину Града Новог Пазара у површини од 26 м2. Стара катастарска парцела број .../... површине 73 м2 чини нову катастарску парцелу број .../... у површини од 13 м2 и катастарску парцелу број ... у површини од 60 м2, чији су сувласници Град Нови Пазар (6420/9563), „Унипром“

(829/9563), АД „Липа“ (2110/9563) и Република Србија (204/9563). Тржишна вредност предметних парцела је 13.811.600,00 динара, односно 47.300,00 динара по 1 м². Предметно земљиште представља градску улицу и то трг, јавну својину. Предлагачи су наследници пок. ММ.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одредио накнаду за национализовано земљиште, закључивши да су предлагачи, као наследници пок. ММ легитимисани да исту траже.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је одлучио другостепени суд када је преиначио првостепено решење и одбио, као неоснован предлог, правилно закључивши да предлагачи немају право на накнаду за национализоване непокретности.

Чланом 38. Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта („Службени лист ФНРЈ“, бр. 52/58, 3/59, 24/59), прописано је да грађевинско неизграђено земљиште које је национализовано остаје у поседу ранијег сопственика све док га он на основу решења Општинског народног одбора не преда у посед општини или другом лицу, ради изградње зграде или другог објекта и ради извођења других радова. Чланом 39. истог закона прописано је да ранији сопственик национализованог грађевинског неизграђеног земљишта има право то земљиште заједно са трајним засадама на њему, све док је у његовом поседу, бесплатно користи или за то време другоме да на коришћење уз накнаду или без накнаде, сагласно важећим прописима о закупу пољопривредног земљишта. Чланом 46. став 1. истог закона прописано је да за национализовано грађевинско неизграђено земљиште ранијем сопственику даје се накнада која се одређује по тарифи по којој се одређује накнада за експроприсано грађевинско земљиште (члан 47. Закона о експропријацији), а ставом 2. да се накнада по претходном ставу исплаћује за време од 50 година, у једнаким годишњим оброцима, почев од првог дана по истеку месеца у коме је ранији сопственик предао земљиште у посед општини или другом кориснику (члан 38).

Из наведених одредби Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта, следи да је грађевинско неизграђено земљиште, које је национализовано остајало у поседу ранијег сопственика све док га он на основу решења општинског народног одбора не преда у посед општини или другом лицу, при чему је ранији сопственик имао право да то земљиште бесплатно сам користи или да га да другоме на коришћење, уз накнаду или без накнаде, а ако је право коришћења трајно пренео на другога, на то лице прелазила су права и обавезе које је ранији сопственик имао на основу тог закона, ако је овај пренос забележен у земљишним књигама. С обзиром да је грађевинско неизграђено земљиште које је национализовано остајало у поседу ранијег сопственика све док га он на основу решења општинског народног одбора не преда у посед општини или другом лицу, па како у конкретном случају до тога није дошло, то је правилан закључак другостепеног суда да предлагачи немају право на тражену накнаду у складу са цитираним одредбама Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта. Стога су неосновани наводи предлагача да другостепени суд није правилно применио материјално право.

Правилан је закључак другостепеног суда да се у овом поступку не могу применити одредбе Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", бр. 72 од 28. септембра 2011, 108 од 6. децембра 2013, 142 од 25. децембра 2014, 88 од 23. октобра 2015 - УС, 95 од 8. децембра 2018, 153 од 21. децембра 2020) којим се уређују услови, начин и поступак враћања одузете имовине и обештећења за одузету имовину, која је на територији Републике Србије применом прописа о аграрној реформи, национализацији, секвестрацији, као и других прописа, на основу аката о подржављењу, после 9. марта 1945. године одузета од физичких и одређених правних лица и пренесена у општеном, државну, друштвену или задружну својину, с обзиром да је тим законом прописано да по захтеву за враћање имовине поступак води Агенција, као јавна агенција, преко подручних јединица, а у складу са овим законом и законом којим се уређује општи управни поступак, односно да није у надлежности суда.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке на основу члана 414. став 1. у вези члана 420. ЗПП и члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку.

Одбијени су, као неосновани захтеви противника предлагача за накнаду трошкова ревизијског поступка, с обзиром да ти трошкови нису били нужни и неопходни у смислу члана 154. ЗПП, са којих разлога је применом члана 165. ЗПП у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку одлучено као у ставу другом изреке решења.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић